

ker še noče pisati svojemu otroku in posebno, da je mogla prodati ga tem potepuhom, ki celo leto v nobeno cerkev ne pogledajo in se nikdar ne zmislijo na Boga; fant še tudi ni potrebnih zakramentov prejel. Bodite pa brez skerbi ljuba teta, otroci so v kerščanskih in dobrih rokah, zato sem že jaz skerbela. Peter je mojim hčerkicam že majhen svetilnik napravil, katerega so prav vesele, on zmiraj pravi, da že zna svetilnike in monštrance delati. Pepe je naredil majhen ključek, da ga je komaj viditi. Peter pravi, ako bi bil bliže svoje tete, bi Vam tudi kak svetilnik naredil. Pepe o svojej materi nič ne govori, kakor da bi je ne imel. Otroka sta zdrava in prav pridna, mojstri so ž njima prav zadovoljni. Če bi imeli za Petra kako obleko, prosim Vas pošljite jo, ker mojstri radi vidijo, da so fanti s tem prevideni. Ob novem letu bo Peter sam pisal. Ostajam s serčnim pozdravom

Peter pozdravlja svoje součence
in prijatelje in tudi Vas.

Vaša neznana prijateljica
Alojzija Klein.

Iz mladosti cesarja Jožefa.

(Čertica iz povesti.)

„Zdaj je pa že dosti tožeb čez malega reveža, katerega nihče v dvoru ne terpi; sicer je res mali porednež, očetov ljubček, ali da bi vsi na-nj toliko vpili, vendar ne terpim. Se vé da, Polde je že boljši, ali saj je Jožef tudi moj otrok, zakaj ga vendar zmiraj tožite? Dan za dnevom se mu kazni dajejo in revček se teh kazni nikoli rešiti ne bo mogel“, — tako je govorila mati malega Jožefa v vidnej nezadovoljnosti grofinji Dithrichšteinskej, ki je bila varhinja njenega ljubčka.

„Ali presvitla Gospa“, poreče grofinja, „mladi princ me je zelo razžalil. Ko je na dvorišči s svojo sestro nadvojvodinjo Dragotinko pilo metal, se je prav neuljudno obnašal. Stopila sem namreč k oknu in pila mi je vštric glave zabrenčala. — Mala nadvojvodkinja se je vstrašila in bojzljivo na mé pogledala, ali mladi princ dosti glasno poreče: „Naj le terejalka par očenašev izmoli, da jej bolečine nehajo, saj pravi, da molitev vse bolečine prežene.“ Komaj je to mladi princ izgovoril, odleti smejaše s svojo sestrico iz dvorišča.

„Ali je pa on res tako mislil, kakor ste vi slišala, ljuba grofinja, povejte mi odkritoserčno, saj veste, da sem mu jaz mati, da takošni govori porednost kažejo in da bi me to zelo bolelo,“ — nastavi skerbna mati vprašanje.

„Nadvojvodkinja Dragotinka je bila zraven in more poterčiti“, poreče grofinja.

„No, to bi pač lepa priča bila“, zaverne mati, „zakaj raji koj mojega Franceljna ne pokličete, da pové, če je res. Jaz bom fanta kaznovala, ker je proti Bogú grešil, ali vam tudi povem, da so vaše tožbe mojemu sercu zelo neljube. Fanté naj se postí 24 ur pri kruhu in vodi pa naj na grahu

kleči, da se poboljša. Vas pa ljuba grofinja, naj bo sram, da zmiraj le Jožefa tožite; revček je zdaj zavolj vas že tretjikrat kaznovan.“ Pri teh besedah si slavna mati solzó obriše.

Izgovor ni tukaj nič pomagal. Jožef je moral „rajtengo“ dati. On ni kar nič tajil. Vse je za resnico spoznal, kar je grofinja o njem materi pripovedovala, ter še pristavil, da mu je njegov gospod učitelj vere že večkrat rekel, da „molitev vsako bolezen ozdravi.“

„Tedaj vendar ni slabo mislil“, poreče cesarica, „saj v njegovih besedah ni resnobe, pa se tudi ni smejal.“

„Gospá mati“, zaverne z brihtnim glasom Jožef, „jaz neresnice ne morem terpeti: smejal sem se, smejal.“

„No ta smeh boš pa zopet občutil“, odgovori mati, „postil se boš in na grahu klečal in sicer v izbi grofinje Spiegelberg, pa ti drugopot gotovo ne bo smeh v mislih, porednež!“

Grofinja Špiegelberg, katera je imela mladega poredneža v kazen sprejeti, bila je zeló ostra gospa, temnega pogleda. Imela je šest otrok, pa vsi so jej pomerli. Ona sama je še živela, in sicer brez da bi kogar ljubila, pa tudi nje ni nihče ljubil. Bila je prevzetna na svoje visoko pleme in je vsaki nižji stan od sebe zasramovala. Edino, kar je starko veselilo, bila je milost, katero je pri cesarici uživala in pa križ, ki ga je za svoje zasluge na persih nosila. Cesarica je svoje otroke tej grofinji le takrat izročila, kedar so kazen zaslužili. Bila je grofinja neusmiljena, terda ko kamen, tedaj za poredneže — dobra.

Ko so drugi na cesarskem dvoru zvedeli, kaj se bo z Jožefom zgodilo, bili so zeló žalostni. Celó jokali so se nekteri, ko je mali Jožef v izbo grofinje Špiegelbergove stopiti moral.

„Ne storite fantu nič hudega“, reče cesarica Špiegelbergovki, „saj je vendar moj, a Vi sama kot mati bote pač vedela, kako je lastni otrok materi pri sercu. Nikarte ga dolgo časa pustiti klečati, pa mu potisnite kakšno jabelko — ste me razumela?“

Grofinja je na te besede le z ramami namignila in ko so jej malega poredneža pripeljali, je z ostrim glasom rekla: „Takó mlad, pa že tako brezbožen!“

„Takó stara, pa še takó brez vsmiljenja“, jej hitro in pogumno mali Jožef odgovori.

Grofinja je bila od jeze vsa bleda. Nič jo ní moglo tako zeló razjeziti, kakor če jej je kdo starost očital.

„Princ“, mu svarljivo reče, „ne pozabite, da ste moj jetnik.“

„Vi pa“, odgovori fanté, „nikarte pozabiti, da sem sin cesarice.“

„Cesarica vas je meni izročila, da vas kaznujem“, nadaljuje grofinja.

„Dà, dà“, reče Jožef, „moja mati je na mé jezna, pa me je takej baburi izročila.“

Te besede so staro grofinjo hudo razkačile. Vstane, jezno pogleduje in s pestjo žuga.

Jožef je pa stal mirno ko steber. „Jaz sem sicer še otrok“ pravi, „pa

se vendar stare babe ne bojim. Zdaj zapovem, da me v izbo odpeljete in bodite preverjena: ko bom večji, vam se bom že maščeval.“

Grofinja se je pri teh besedah nekaj umirila. Jožef pa odide v izbico, ter se vleže. Preden zaspí, poklekne in glasno moli: „Odpusti mi o moj Bog moje grehe, kakor tudi jaz odpuščam svojim dolžnikom. Amen.“

Zadnje besede te otročje molitvice slišala je grofinja, ter je bila res ganjena. „Jaz sem otroka razžalila in zdaj moli za-me, — Bog pa usliši otročjo molitev“, si misli. Kakor težki kamen jej nekaj odpade od serca, solzé jej stopijo v očesa in kakor da je neki duh pred njo stopil, ki jej cesaričine besede ponavlja: „Ne bodite preveč ostra z mojim otrokom.“ Hitro gré v izbico, da vidi svojega mladega jetnika, katerega so ravno angeljci v sladke sanje zazibali. Na njegovih ustnicah se je videl presladki smeh — nedolžnosti. Grofinja se ne more dalje vzdržati. Prigné se k spijočemu otroku, vzdigne ga in odnese v svojo spavnico, ter ga v svojo posteljo položi. Ona sama pa zráven poklekne in moli.

Cesarica pa to noč ni mogla očesa zatisniti. Jezila se je nad grofinjo Ditrichšteinsko, ki je otroka zatožila. Serce jo je bolelo, ko se je na revčeka zmislila. Ali bi otroka k sebi poklicala? misli si. Po dolgem premišljevanji odloči, otroka obiskati, da vidi, kaj revček dela. Ogerne se v ženski plašč, vzame svetiljko v rokó, ter odide pred izbina vrata, kjer je Jožef bil. Vrata niso bila zaperta. Cesarica Marija Terezija pritisne ključalnico, vrata se odpró in — o joj! Kaj vidi? Izbica prazna — Jožefa ni. V sredi izbe stoji človek v našemljenej obleki, v roki derži — meč!

„Kje je moj otrok? Kje je moj Jožef? —“ vpraša cesarica z zapovedajočim glasom.

Človek, ki je v sredi izbe stal, ničesar ne odgovori. Meč spusti na tla in osupnjeno gleda v cesarico.

Cesarici je strah in obup še večji pogum podelil. Vzdigne meč, nameri ga na persi našemljenemu človeku in zavpije še enkrat: „Povej, kje je moj sin, drugače si v tem trenutku mertev.“ Neznani človek še zmiraj molči. Namesto, da bi odgovoril na vprašanje, izvleče iz žepa malo skleničico, pristavi jo na usta in reče: „Cesarska visokost! Sovražniki grofinje Špiegelbergovke so me semkaj poslali, da otroka umorim. Rekli so, da ga v tej izbici najdem, ali nikjer ga ni. Angeljci ga varujejo!“

Pri teh besedah nagne sklenico in izpije. Padé znak — bil je mertev — strup je izpil.

Grofinja Špiegelberg na ta hrup in ropot naglo pride v izbo in glej čuda! Pred njo merlič in — cesarica. Ko je potem cesarica v postelji grofinje našla svojega sinka, ni mogla od hvaležnosti ni besedice spregovoriti.

„Angelji so mojega otroka varovali“, poreče večkrat. Princa odnesejo koj v njegovo cesarsko spavnico in ko se zbudi, dozdevalo mu se je vse kakor da sanja.

Marija Terezija in grofinja Špiegelberg obljubile ste si o celem dogodku molčati, temveč, ko je skrivna preiskava dokazala, da namenjena

umoritev ni nobenega drugega naména imela, kakor da grofinjo Spiegelberg z umorstvom obdolži, da bi na ta način njeno premoženje v roke ostalih žlahtnikov prišlo.

O tej dogodbi ničesar ni bilo znati. Celó povestniki so jo zamolčali. Še le te dni našli so na Dunaji več spisov v cesarskem dvoru, iz katerih so zvedeli to dogodbo. Nemški časopisi se vé, da so jo koj svojim bralcem podali, tudi jaz sem jo tam bral in se čudil: kako vendar Bog svoje otroke varuje tudi v temnej noči!

Lj. T.

J a g o d a.

(Pravljica.)

Naš Zveličar bil je še le kakih osem let star, in šel se je sprehajati s svojo materjo. Bila je ravno vesela pomlad, ptički so žvergoleli svoje mile pesmice in dete Jezus je skakljalo veselo po mehkej, zelenej trati, veselilo se je lepih cvetic, ki so razširjale svojo prijetno vonjavo okoli sebe. Memogredé vgléda božje dete vertnico in jej reče: „Veséli se, v prihodnje ne bodeš več pozabljena cvetela, na altarjih bodeš zvikševala božjo čast.“ In vijolici pravi: „Tebe, podobo ponižnosti, bodo tergali in s tebe delali devicam vence.“ In drugim rastlinam je dajalo dete Jezus zdravilno moč, in jih je blagoslovilo.

Le ena rastlina rastla je pozabljena v senci. Tri ozka peresa bila so ves njeni kinč, nihče izmed memogredočih ni se ozerl na njo, med tem, ko so vse druge rastline in cvetke z veseljem gledali in tergali. „Oj“ šepetala je tiho rastlinčica, „kako malo sem vredna. Ni mi podarjeno cvetje, in ko vas, lepe sestre moje, ljudje iščejo, ljubijo in tergajo, sem jaz vedno zapuščena in pozabljena. Kedar lastovke ljubo spomlad oznanujejo, ne morem podati cvetja v venec pomladni. Pa vendar vam lepe cvetke nisem nevošljiva vašega kinča. Vsaki večer, ko solnce zahaja, pravim si, da se mene nebeški Oče ravno tako spominja, kakor vas. Ponočna rōsa, mili solnčni žarki, jutranja pesem škerjančeva, pihljanje krotke sapice me razveseljuje ravno tako, kakor vas. Dà, čutim, da se tisti, ki je vsem stvarém življenje dal, ljubeznjivo spominja, tudi mene, svoje najmanjše stvarice.“

V tem hipu približa se Devica z detetom kraju, kjer je bila rastlinčica. Lepa, rumenolasnata glavica, katero je obdajal nebeški svit, obračala se je veselo proti cvetkam v lepej zelenej travici, nježni perstici tergali so zlatice, zvončke in potočnice v venec, in usta so govorila: „Ne samo v velikih rečéh kaže se vsemogočnost mojega očeta. Solnce in zvezde lesketajo se na višnjem nebu v neizmernem veličastvu, in vendar so tudi cvetke na zemlji priče njegove velikosti.“

In sedaj zasliši Zveličar milo pritožbo uboge rastlinčice, katere do sedaj med travo še zapazil ni, in je vendar toliko želela, da bi se ozerl na-njo Marijin sin. Mili ponižni glasovi ganili so mu serce. Prikloni se zopet v mah, in milo tolažilno pregovori ter pravi: „Mimo tebe sem šel in nisem te pogledal, mala pohlevna rastlina. V podobi deteta, imam tudi človeške